

Nú fækkast tey á gomlu Strandagøtu

Hon veit frá mongum at siga, tann gamla Strandagøtan.

Í øldir hevur hon ligið har. Ættarlið eftir ættarlið hava gingið eftir henni. Ymiskar hava lagnur teirra verið – allar við sínum trega, allar við sínum sorgum og gleði, allar við sína tíð.

Har gekk Irena, framfýsin, nøgd og glað, hóast nógvan mótgang. Hon segði tað, sum bara hon kundi siga, og fynd var í. Har gingu systrarnar Gynna og Jona. Tann fríska Gynna við sínum heilt serliga látri og Jona meira stillislig við sama gamanslyndi. Kidda gekk har, spelkin og fattur. Líka skjótt sum sinnið kom í hann, líka so skjótt var tað av, og smílið var har aftur og fullgjørði hansara sermerkta profil.

Nógva staðni er gøtan sløtt og gott er at ganga. Aðra staðni er hon brøtt og tungt er at vinna niðaná. Øll skulu ganga eftir hasi brekkuni, men ikki øllum varð lagað at náað upp hagar, har lívið stendur og bíðar eftir tær, har lívsins móguleikar vísa seg í sínum margfaldi. Hjá nógvum gjørdist brekkan ov tung, tey hóraðu ikki undan. Nógv sum fullu á lívsleiðini, náddu ikki manndómsár, nógv fullu í bestu árum. Minnisvarðin, sum stendur framvið gøtuni, sigur søguna um allar teir Mongu, sum ikki sluppu at ganga gøtuna at

enda.

Framvið gøtuni sást Saloma skima eftir seyðinum. Minnisvarðin sigur okkum frá, at gøta hennara var ikki bara undanbrekka. Bersøgin, vitandi og sera blíð var hon, tá hon hugdi upp í eyguni á tær. Ættarsøgur, familjubond og føðingardagar lógu henni beint á tunguni eins og hjá Honnu í Selvindi. Skamt harfrá stóð Kirstin á Dul við rívuni og klúkaði, gløgg, søgufróð og vinsæl. Longur heimi hoyrdist duni frá eini stórari sláimaskinu. Tað var Karl í Leitinum, sum slerdi.

Tey vóru heil, hesi menniskjuni, tey hvíldu í sær sjálvum og vóru tað, tey vóru. Har var eingin hamur, eingin fáfongd, sum søkti mannatokka og miklan heiður. Jarðbundin fólk. Vanligi gerandisdagurin hevði nokk í sær sjálvum, har vóru eingir dreymar um roysni og ódeyðilgileika. Æran og at gera lít, arbeiði og skyldur, sum fylgdi teimum skiftandi árstíðunum, gav tilveruni meining og fólkunum nøgdsemi. Men skilir tú teg frá mongdini, ert aparta, lúrir vandin fyri sosialum sanktiónum í einum lítlum bygðarsamfelagi. Tú mást vera sum hini, tú mást gera sum hini, annars kanst tú koma undir happið. Á Strondum hevur hetta verið

Barnaheimið hjá Gynnu og Jonu

góðvarið, góðsligt skemt, ekki sagt fyri at særa. Spottkvæði og niðrandi eyknefni eru ekki til. Á mannamunni finst bert tátturinn um havnarmanninn Magnus Brók, sum kom inn á Strendur fyri at roynda sínar stóru og sterku hendur móti Bartali í Króki. Har stóðst mikið rok inni í roykstovuni.

*Gamla á bríkini rópar morð
Og der så grøn en lide
Potturin í eldin
og rokkurin í sor
Kongen av Danemark
lader sig hævn*

Bartal vann

Spontant hittust menn við Hoygarð, í Stovugerði og nógvær aðra staðir við. Prátið fall lætt um dagsins mál, har var eingin føst dagsskrá og eini felags niðurstøðu og semju varð ikki miðað ímóti. Dagdvøljju kunnu vit rópa tað. Har hoyrdist láturin á Emil og gjøgnum gluggan sást tú milda eygnabragðið á Monu. Heimeftir komu Niclas og Elsa Maria leiðandi og úteftir komu Annebeth og Numma hond í hond. Friðsæla og samlyndi valdaði uttanfyri handilin hjá Jóhannesi í Hoygarði.

Í støðum veksur bert illgras á gøtuni, har er skurslut lendi og ógvuliga illgongt. Her eru orrustir farnar fram, har hava menn verið ósamdir, her eru hørð orð søgd.

Marknatrætur og nógv annað, sum er ein náttúrligur partur av bygdarlívnum, kann reita menn upp, serliga troyttar fjallmenn. Gongur tú eitt sindur víðari, slættnar aftur, geingið verður gott og tað er fast undir fótum. Tøtt ættarbond, felags arbeiðslag og gott samljóð millum menn og kvinnur gjørði, at gøtan aftur slættnaði, at hon aftur bleiv íheimlig og góð at ganga á.

Við hvør sóust nýggj andlit. Hetta vóru fólk, ið fluttu til bygðina, fólk, ið komu úr Danmark, Skotlandi og aðra staðni frá og úr øðrum bygðum. Tey gjørdu seg skjótt kunnug við gomlu gøtuna og

fótasporini hjá teimum síggjast enn. Har gekk Ole við sínum putti; hann við sínum avgjørdu meiningum og hugkæti; hann, sum fylti so nógv hjá sínum nærmastu. Offiserurin Turnbull rópti sítt halló langt burtur frá og umhugsin gekk Willy sína friðsælu gongd.

Í sálardýpinum lógu tær heitu kenslurnar og næstakærleikin, sum myndaðu persónarnar í atferð teirra, men hjá teimum allar flestu vóru orð ikki sett á hetta. Muðurin mælti ikki fagurlátin orð og tómt rós, men medferðin og umhugsanin fyri medmenniskjunum prógv-aðu til fulnar, serliga tá á stóð, at hjartað var á røttum stað.

Hvat mundu hesi fólk hugsa? Hvat bylgdist í teimum?

Úti á Trøð

Strendur

Kanska hugsaði Danski Bertint við Sjógv um neyvasigling á streymasjógvum um firðir og sund; kanska dvaldist Bartal á Flötunum við góðar setur við Sjófarinum; kanska minti Petur hjá Jettu seg á sín fyrsta túr á Eysturlandi í 1929 og hjá Tummasi á Royðutoft og Jákupi á Lag stóðu rokárni á Suðurlandinum helst klárt í minni.

Við endan á gøtuni liggur kirkjan. Kirkjan, sum tey settu alt sítt lív og álit á og sum tey heltu seg afturat í góðum sum í ringum tíðum. Henni fylgdu tey líka frá vøggju og í grøv. Fyri hesi fólk, sum høvdu upplivað so stórar samfelagsligar og mentanarligar broytingar, sum kanska ongantíð fyrr í søguni, stóð kirkjan sum hin fasti, trygggi kletturin, sum ikki máaðist av tíðarinnar tom, ikki varð tikin av fótum ella blástur um koll av skiftandi tíðarráki.

Síðsta sunnudag var Frederik borin út haðani. Stórir var hann á vøkstri, hvítta klæddur og við hondunum aftan fyri bak gekk hann eftir gøtuni, stuttligur á sín heilt sermerkta hátt. Ein tryggur húsfaðir.

Á Høvdanum

Nøvnini kundu verið so nógv fleiri og longur aftur í tíðina farið verður, fleiri gerast tey, men nú fækkast tey, sum á tí gomlu Strandagøtu ganga. Grasið er farið at vaksa á henni, vakrar blómur grógva, men minnini liva og farvegurin eftir tí gomlu bygdargøtuni sæst tó týðuliga enn.

Gøtan smýgur sær nú millum alt tað nýggja.

Nýggjar tíðir eru komnar, nýggjar rásir eru ruddaðar, nýggjar leiðir verða gingnar.

Soleiðis eigur tað at vera.

Ofta verður tilfar av tí gomlu gøtuni nýtt sum klípi til tað nýggja, ið bygd verður. Til nútíðina og til tað, sum koma skal. Ættarlið knýta bond. Vit byggja víðari á herðunum á

Við Sjógv

teimum, sum undan fóru.

Tær eru fagar, angandi og serstakar - blómurnar, sum á gøtuni nú vaksa.

Tey vóru føgur og heilt serstøk - fólkini, sum á gøtuni tá gingu.

Myndir: Úr myndasavninum hjá Lassa Borðoy

